

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ**

Ρέκβιεμ σε παλιές κασέτες

ΙΑΚΩΒΟΣ ΑΝΥΦΑΝΤΑΚΗΣ
Ραδιοκασετόφωνο
εκδ. Πατάκη, σελ. 128

Ενα βράδυ Παρασκευής, ένας άνδρας μέσης ηλικίας πηγαίνει μαζί με τον δωδεκάχρονο γιο του από το Ηράκλειο στο Οροπέδιο Λασιθίου, όπου βρίσκεται το πατρικό του. Την επομένη θα έθαβε τον πατέρα του. Στη νουβέλα του Ιάκωβου Ανυφαντάκη (Ηράκλειο, 1983) διαχέεται μια υπόκωφη ένταση, απόρροια μιας σφοδρής εσωτερικής ανησυχίας, ανεξάρτητης από τον πένθος. Η ένταση εκλύεται από τον επισφαλή δεσμό ανάμεσα στον ήρωα και τον γιο του, αλλά και από την αναδρομή στη σχέση με τον δικό του πατέρα. Μετά το διαζύγιο, ο γιος του ζούσε με τη μητέρα του και τον νέο της σύντροφο. Ο ίδιος ζούσε με τη Νικόλ, εξαιτίας της οποίας διέλυσε την οικογένειά του, μέχρι που κατάφερε να τη χάσει από τη ζωή του. Οδηγώντας μες στο σκοτάδι, ανάμεσα στα βουνά που έζωναν το Οροπέδιο, ο ήρωας διανύει, θαρρείς, το πέρασμα προς μια αναπόδραστη μοναξιά.

Ψάχνοντας με επιφύλαξη τις λέξεις που θα τον έφερναν εγ-

γύτερα στον γιο του, ο άνδρας αναλογίζεται το βάρος των λέξεων στη διάπλαση ενός δεσμού. Σκέφτεται πως ο ίδιος και ο πατέρας του μιλούσαν δύο διαφορετικές γλώσσες, στις οποίες σπανίως έβρισκαν συνώνυμα. Αυτή η ασυνεννοσία έτρεφε έναν αμφίπλευρο θυμό, μεγαλώνοντας την απόσταση ανάμεσά τους. «Θύμωναν, όχι για την ασυνεννοησία, αλλά γιατί δεν ένιωθε ο ένας τις λέξεις του άλλου», «Ο πατέρας του του έδωσε τις λέξεις κι αυτός τις χρησιμοποίησε λάθος». Ωστόσο, λειτουργώντας σαν αντίποδας, ο πατέρας του του επέτρεψε να φτιάξει τον εαυτό του μέσω της εναντιώσης. Πεθαίνοντας, ο πατέρας του του στέρπνε την προοπτική των επιλογών. Τι θα μπορούσε να επιλέξει από τη στιγμή που εξέλιπε η απόρριψη; Σε ποιον θα εναντιωνόταν προκειμένου να ανακαλύψει ποιος ήταν;

Ο Ανυφαντάκης αναδεικνύει με θαυμαστή λεπταισθησία αδιόρατες λεπτομέρειες, όπου πυκνώνει ο ψυχισμός του ήρωα. Εξαιρετικά σκηνοθετημένα, λόγω χάριν, είναι η σκηνή όπου ο άνδρας μπαίνοντας στο πατρικό του κατευθύνεται στο παιδικό του δωμάτιο, αφήνοντας τον γιο του στο αυτοκίνητο. Δεν είχε προλάβει να συλλάβει πως σε εκείνο το σπίτι δεν υπήρχε παιδικό δωμάτιο. Υπήρχαν μονάχα δωμάτια κατάφορτα με αντικείμενα ενός ληγμένου χρόνου. Σ' αυτή την ασήμαντη παράβλεψη σοβεί ο φόβος του θανάτου.

Μετά τον πατέρα του ερχόταν η δική του σειρά και αργότερα του γιου του. Η σκέψη της απώλειας του γιου του τον τρομοκρατεί. Κι εδώ φανερώνεται η πολυσημία μιας άλλης λεπτομέρειας. Νωρίτερα στο αυτοκίνητο ο γιος του είχε πάρει ένα χάπι. Τι, άραγε, σήμαινε αυτό; Πως ήταν άρρωστος

ή ένας άγνωστος; Εκείνος ως πατέρας όφειλε να γνωρίζει για ποιο λόγο το παιδί είχε πάρει εκείνο το χάπι. Αλλά δεν είχε ιδέα.

Πατρική κληρονομιά

Η νουβέλα του Ανυφαντάκη δεν είναι μεγαλόπνοη. Εστιάζει σε όλα εκείνα τα μικρά και δυσβάσταχτα πράγματα που στενεύουν μέχρι πνιγμονής την ύπαρξη. Το πιο δυναστευτικό βάσανο του ήρωα είναι η έμφοβη ανασφάλειά του. Τα είχε καταφέρει μια χαρά στη ζωή του, είχε βγάλει δηλαδή πολλά λεφτά, αλλά δεν μπορούσε να απαλλαγεί από την ανάγκη του καθουσιασμού. Φοβόταν πως ο χρόνος που έμενε δεν θα ήταν παρά μια ακολουθία από συμφορές.

Τελικά η δική του πατρική κληρονομιά ήταν το ραδιοκασετόφωνο στην κουζίνα. Αυτό το παράξενο μαραφέτι, απομεινάρι μιας άλλης ζωής που ακόμη άντεχε, σαν παρατεταμένη ανηλικότητα, κεντρίζει το ενδιαφέρον του γιου του. Θα του το χάριζε, μαζί με παλιές κασέτες, όπου ίσως κάποτε ο γιος πχογραφούσε τον επικηδεϊό του. Διότι παλιά έτσι τελείωναν τα λόγια στις κασέτες, «αμετάκλητα».

